

„POŁUDNIOWA PĘTLA PO GMINIE GARBÓW”

SZLAK ROWEROWY - ZIELONY

Miłośnicy turystycznych wędrówek mogą korzystać z wytyczonego i oznakowanego **szlaku rowerowego**, który prowadzi przez najciekawsze miejsca i miejscowości w południowej części gminy Garbów, aż do Nałęczowa.

Szlak rowerowy jest pętlą długości ok. 19 km i biegnie przez: **Garbów, Bogucin, Ługów, Gutanów**, a kończy się w **Garbowie**. W zdecydowanej większości są to drogi o nawierzchni utwardzonej asfaltem lub betonem o niskim natężeniu ruchu samochodowego. Żeby pokazać więcej walorów krajobrazowych i zabytkowych najbliższych okolic wkraczamy na teren gmin: **Jastków, Markuszów i Nałęczów**.

Szlak ma swój początek w **Garbowie**. Można tu zobaczyć wiele pamiątek przeszłości m.in. **zespół pałacowo-parkowy z II połowy XIX wieku**. **Klasycyistyczny pałac** wybudowany wg projektu arch. Józefa Dietricha przez hr. Jana Jezierskiego (obecnie w remoncie), otoczony starodrzewem z kompleksem stawów rybnych „Julin”, „Kępa Północna”, „Kępa Południowa”, „Pałac”, „Irena”.

W **parku** rośnie 31 gatunków drzew, ok. 180 z nich liczy sobie ponad 100 lat, wiele ma w obwodzie powyżej 300 cm, wśród nich okazały **jesion**, który figuruje w rejestrze **pomników przyrody woj. lubelskiego**. Na uwagę zasługuje **pomnik-obelisk** poświęcony pamięci 80 mieszkańców gminy Garbów, zamordowanych w latach 1939-45 oraz **Kamień Kościuszki** wzniesiony w setną rocznicę śmierci Naczelnika (1817-1917), upamiętniający pobyt i przemarsz przez Garbów wojsk polskich pod wodzą ks. Józefa Poniatowskiego i Tadeusza Kościuszki w czasie wojny polsko-rosyjskiej w lipcu 1792 roku.

Na wzgórzu w centrum osady – malownicze **ruiny dawnego kościoła pw. św. Wojciecha z poł. XVII wieku**. Drewniana część świątyni spłonęła w czasie I wojny światowej w 1915 roku. Muruwana fasada z XVIII w., tzw. „**Kościelisko**”, wpisane jest w **rejestrze zabytków jako trwała ruina krajobrazowa**. Po wschodniej stronie wzgórza – **lessowy wawóz**.

Na kolejnym wzniesieniu – **neogotycki kościół parafialny pw. Przemienienia Pańskiego** (św. Wojciecha i św. Leonarda) wybudowany w latach 1908-1912 wg projektu Józefa Piusa Dziekońskiego (należy do jednych z najwyższych w Polsce). Na jednej z dwóch wież bije dzwon z 1512 r. ważący 1000 kg, ufundowany przez ks. Jana Ożarowskiego, kapelana królewskiego.

Przy drodze do Ożarowa – **stary cmentarz z I poł. XIX wieku**, zamknięty przed 1939 r., na którym odnajdziemy: nagrobki dawnych parafian m.in. właścicieli ziemskich - Trzczańskich, Grabowskich, Dłuskich, kaplicę grobową Moskalewskich (z rodziny tej pochodził Stanisław Moskalewski, pierwszy po odzyskaniu niepodległości wojewoda lubelski).

Schemat sieci szlaków rowerowych w Gminie Garbów i okolicach

Dalej trasa prowadzi przez malowniczo położoną miejscowość **Bogucin** do **Ługowa**, gdzie w **zabytkowym parku** ze starodrzewem znajduje się **dworek modrzewiowy z XIX wieku**, wybudowany przez Józefa Izzyckiego, herbu Bończa.

Drogą asfaltową i utwardzoną, przez **lessowy wawóz** dojedziemy do **Gutanowa**. W gąszczu drzew, na wzgórzu, ukryty – **dworek z początku XX w.** o bardzo nietypowej formie (sprawia wrażenie będącego jakby dodatkiem do innego obiektu). Wybudowany przez hr. Tomasza Grabowskiego (potomka króla Stanisława Augusta).

W centrum wsi - **figura słupowa z posągiem św. Anny z XVIII w.** (kopia, oryginał w kaplicy).

Drogą utwardzoną wracamy do **Garbowa**, po drodze mijamy: **zabytkowy cmentarz wojskowy żołnierzy austriackich z okresu I wojny światowej**, poległych na tym terenie w sierpniu 1915 roku oraz dwa stawy „Miesiące” i „Lipiński”.

SZLAK „ŁĄCZNIKOWY” DO NAŁĘCZOWA - NIEBIESKI

W **Gutanowie**, od pętli głównego szlaku rowerowego poprowadzone jest odgałęzienie do centrum **Nałęczowa**. Liczący ok. 8 km, tzw. szlak „łącznikowy” jest oznakowany i biegnie przez miejscowości: **Gutanów, Czesławice, Strzelce i Nałęczów**.

Z **Garbowa** niedaleko już nie tylko do uzdrowiska **Nałęczów**, ale i do innych atrakcyjnych turystycznie miejscowości, m.in. do **Wojciechowa**, słynnego z kowalstwa artystycznego, **Wawolnicy** z Sanktuarium Matki Boskiej Kębelskiej, malowniczego **Kazimierza nad Wisłą**, urokliwych **Puław**, Muzeum Zamoyskich w **Kozłowce** oraz historycznego **Lublina**.

WALORY PRZYRODNICZE

Gmina Garbów – leży w północno-zachodniej części Wyżyny Lubelskiej. Siedziba gminy – miejscowość Garbów, oddalona jest zaledwie 20 km na północny zachód od Lublina oraz około 30 km na południowy wschód od Puław.

Przez gminę prowadzi droga krajowa nr 17 Lublin – Warszawa, dzieląc ją na część północną i południową.

Gmina składa się z 15 sołectw, liczy około 9 tysięcy mieszkańców, oraz 102,5 km² powierzchni. Dominuje tu gospodarka rolna, wśród upraw przeważają: pszenica, buraki cukrowe, ziemniaki, owoce, warzywa oraz zioła.

W północnej części gminy dominuje krajobraz równinny z kilkoma kompleksami leśnymi. Północny skrawek gminy, w Woli Przybysławskiej, znajduje się w granicach „Koziego Boru”, utworzonego w 1990 roku, w strefie **Obszaru Chronionego Krajobrazu**, położonego na **Wysoczyźnie Lubartowskiej**. Dominują tu bory sosnowe z udziałem dębu szypułkowego oraz bory mieszane. Prawdziwą ozdobą tych lasów jest legowa para bocianów czarnych, a także rzadko już spotykane ptaki: myszołów, puszczyk, dzięcioł czarny i dzięcioł średni. Przy północno-zachodniej granicy gminy znajdują się urokliwe naturalne jeziora – „Rejowiec” i „Duży Ług”. Ich brzegi porasta roślinność szuwarowa, która skrywa łęgi m.in. perkozików, kokoszek wodnych, bąków, kilku gatunków kaczek w tym rzadkich krakw. Na terenie podmokłym można spotkać bobry a czasami łosia.

Południowa część gminy leży na atrakcyjnym **Płaskowyżu Nałęczowskim** o charakterystycznym pagórkowatym krajobrazie. Występują tu liczne wzgórza, doliny, wąwozy lessowe oraz duży kompleks stawów rybnych, położonych wzdłuż koryta rzeki Kurówki. W dzisiejszych granicach zostały wykonane w XIX w., przez hr. Jana Jezierskiego. Brak prawidłowej konserwacji w ostatnich dekadach spowodował upodobnienie ich do naturalnych zbiorników wodnych. Na stawach i okalających je podmokłych łąkach żyje około 50 gatunków ptaków. Można tu spotkać: łabędzie nieme, rybitwy, kaczki, bąki, czaple oraz cztery z pięciu gatunków perkozów. Brzegi stawów porośnięte są pasmem szuwaru trzcinowo-pałkowego z tatarakiem, babką wodną i kniecią wodną.

Na terenie gminy Garbów można podziwiać zabytkowe obiekty, które przetrwały stulecia. Do dziś zachowało się pięć rezydencji ziemiańskich:

- Zespół pałacowo-parkowy w Garbowie, dwór (pałac) Jezierskich herbu Nowina z II połowy XIX wieku.
- Zespół dworsko-parkowy z początku XX wieku w Przybysławicach, dwór Broniewskich (przebudowany w latach pięćdziesiątych).
- Zespół dworsko-parkowy z końca XIX wieku w Piotrowicach Wielkich, dwór Kopciów.
- Zespół dworsko-parkowy w Leścach, dwór Trzczańskich herbu Rawicz, wzniesiony w XIX wieku.
- Dwór-willa z pocz. XX wieku w Gutanowie, siedziba Grabowskich.

Trzy obiekty w tzw. „stylu dworskowym”

- „Doktorówka” w Garbowie.
- Zespół ogrodowo-willowy wzniesiony w latach 1920-24 w Zagrodach, wg projektu arch. Tadeusza Zielińskiego seniora.
- „Dworek” w Bogucinie, budynek dawnej wagi wozowej i punktu skupu buraków wzniesiony w 1920 roku na końcowym odcinku towarowej kolejki wąskotorowej, wiodącej od cukrowni „Garbów”. Obecnie hotel i restauracja.

Obiekty sakralne

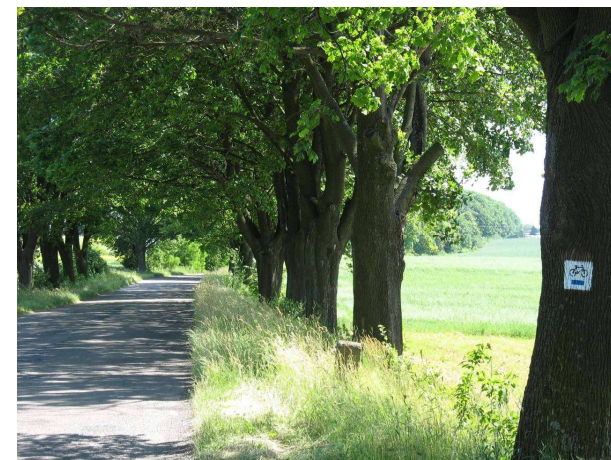
- Neogotycki kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Garbowie, wybudowany w latach (1908–1912), wg projektu Józefa P. Dziekońskiego.
- Kościół pw. Macierzyństwa Najświętszej Marii Panny w parafii Garbów-Cukrownia z końca XX wieku.
- Ruiny kościoła pw. św. Wojciecha w Garbowie z XVII w. drewniana część świątyni spłonęła w 1915 roku. Pozostała murowana fasada dobudowana w XVIII wieku, dziś nazywana „Kościelisko” – zapisana jest w rejestrze zabytków jako trwała ruina krajobrazowa.
- Kaplice kościelne należące do parafii Garbów: w Borkowie, Gutanowie, Woli Przybysławskiej, Piotrowicach Wielkich, i Ożarowie wybudowane w latach 80-tych XX wieku.
- Stary cmentarz parafialny z I połowy XIX wieku, zamknięty dla pochówku w 1923 r.
- Cmentarze parafialne: w Garbowie i Przybysławicach.
- Cmentarz żołnierzy armii austro-węgierskiej w Garbowie, poległych w bitwie z wojskami carskimi na początku sierpnia w 1915 r.

Inne

- Pomnik – obelisk w garbowski parku poświęcony pamięci 80 mieszkańców gminy Garbów pomordowanych w latach 1939-1945.
- Pomnik – Kamień Kościuszki wzniesiony w 100-rocnicę śmierci Naczelnika, upamiętniający pobyt i przemarsz przez Garbów wojsk polskich pod wodzą księcia Józefa Poniatowskiego i Tadeusza Kościuszki w czasie wojny polsko-rosyjskiej w 1792 r.
- Pomnik w Bogucinie upamiętniający częściową pacyfikację wsi przez Niemców 9 lipca 1944 roku.
- Pomnik w Bogucinie ku czci żołnierzy Armii Krajowej ppłk Wacława Rejmaka ps. „Ostoja” i por. Mieczysława Kańskiego ps. „Czczot”, zamordowanych przez UB 18 października 1945.
- Wiatrak-holender murowany w Piotrowicach Wielkich – jedyny na terenie woj. lubelskiego tego typu zabytek.

ROWEREM PRZEZ GARBÓW DO NAŁĘCZOWA

Mapka i wytyczenie trasy – Sławomir Juraszewski
Opracowanie graf. i fot. – Paweł Matraszek
Tekst – Halina Stepniak

Projekt został sfinansowany przez
Urząd Gminy Garbów
21-080 Garbów
tel 81 501-80-63
www.garbow.pl
www.szlaki.lublin.pl